

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України

Микола КИРИЧЕНКО

30 червня 2022 р.

ВИСНОВОК

**Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України
про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів
дисертації Засць Наталії Юхимівни
на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх
керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури»,
поданої
на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»**

Київ - 2022

Витяг

з протоколу № 12 засідання кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

НАПН України

від 01 червня 2022 року

Присутні: *головуюча на засіданні - зав. кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ДВНЗ «УМО», доктор педагогічних наук, професор, Сіданіч І.Л.; члени засідання: Тимошко Г.М.- доктор педагогічних наук, професор; Гладуш В.А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри; Махиня Т.А., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри; Дубовський С. О., кандидат педагогічних наук, доцент; Гришук Д. Г., кандидат педагогічних наук, доцент; Юрченко О.П., методист кафедри, секретар засідання;*

Рецензенти: *Рожнова Т.Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри, директор ННІМП; Приходькіна Н.О., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри;*

Запрошені: *Олійник В.В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) та член Президії Національної академії педагогічних наук України, радник ректора ДЗВО «УМО»; Рябова З. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту освіти та права ЦППО; Петренко Л.М., доктор педагогічних наук, професор; Романова Г.М., доктор педагогічних наук, професор; Ануфрієва О.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка аспірантури ДЗВО «Університет менеджменту освіти»; Вінніченко А.А., кандидат історичних наук, учений секретар Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти».*

Серед присутніх: 8 докторів педагогічних наук і 6 кандидатів педагогічних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри Заєць Наталії Юхимівни на тему: «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 – «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник: Тимошко Ганна Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ДВНЗ «УМО».

Дисертація виконувалась на кафедрі педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ДВНЗ «УМО».

Тему дисертації затверджено Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол №3 від 19.04.2017 р) та

узгоджено бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол №3 від 16 травня 2017р). Дисертаційну роботу виконано відповідно до зведеного плану Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України і пов'язано з напрямом планових досліджень кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти за темою «Підготовка конкурентоспроможних фахівців в умовах освітніх змін» (державний реєстраційний номер 0117U002378)

ВИСТУПИЛИ:

Здобувач Заєць Наталія Юхимівна представила презентацію за основними положеннями дисертації «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Доповідачкою зазначено: сучасний керівник закладу загальної середньої освіти разом з потенційною та реальною готовністю до дій сприятиме повноцінному динамічному розвитку закладу освіти в цілому та усіх учасників освітнього процесу зокрема, актуалізуючи професійну мобільність як особистісно - професійну якість керівника-менеджера. За таких умов посилюються вимоги до підготовки майбутніх фахівців в закладах вищої освіти в напрямку удосконалення змістового наповнення навчальних дисциплін, що дасть змогу сформувати готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах закладу вищої освіти.

Аналіз наукових досліджень вітчизняних учених свідчить, що результати наукових знахідок щодо розвитку вітчизняної освіти висвітлено у працях І.Андрощук, В. Андрущенко, О.Ануфрієвої, В.Безпалька, В.Галузинського, В.Гладуша, М.Гриньової, Т.Дороніної, М.Євтуха, І.Зязюна, Л.Карамушки, А.Кокаревої, В.Кременя, М.Кириченка, В.Лугового, В.Маслова, Н.Муранової, Н.Ничкало, М.Носко, В.Огнев'юка, В.Олійника, Н.Приходькіної, О.Проценко, О.Савченко, П.Саух, С.Сисоевої, О.Спіріна, О.Сухомлинської, Г.Тимошко, О.Топузова, Р.Шаповала, Є.Хрикова та ін.

Комплексне обґрунтування проблеми професійного розвитку сучасних керівників закладів освіти позиціонують у своїх наукових здобутках вітчизняні дослідники: В.Бондар, В.Гуменюк, Л.Даниленко, Г.Єльнікова, Л.Карташова, В.Маслов, В.Олійник, Л.Петренко, Т.Рожнова, З.Рябова, Т.Сорочан та ін.

Проблему формування готовності до професійної діяльності досліджували І.Бех, А.Богущ, В.Бочелюк, Б.Жебровський, Л.Карамушка, Н.Коломінський, Л.Орбан – Лембрик, О.Пехота, О.Сакалюк, О.Степаненко та ін. Окремі аспекти готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців відображені в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених О.Безпалько,

В.Гринька, Н.Денисенко, О.Івлева, Б.Ігошева, Ю.Калиновського, С.Кугель, В.Куйбиди, Л.Лесохіної, Л.Мітіної, О.Малишевського, Р.Пріми, Л.Сушенцевої, О.Симончук, О.Щербак, Н.Коваліско, І.Хорева та ін.

Зазначено, що попри багатоаспектність наукових досліджень та їх незаперечну цінність, проблема формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури ще не була темою окремої наукової розвідки, тому потребує більш детального дослідження та наукового аргументування сучасних моделей формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, напрацювання шляхів їх впровадження в освітній процес закладів вищої освіти.

Аналіз наукових праць, вивчення особливостей професійної підготовки майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, дозволив виявити суперечності між: зростаючими вимогами суспільства до підвищення якості управління закладами освіти та сучасним станом професійної підготовки керівників закладів освіти в умовах магістратури; необхідністю підготовки конкурентоспроможних фахівців в системі вищої освіти та недостатністю навчальних курсів в опануванні освітньо – професійних програм щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; сучасною потребою формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників освітніх інституцій та відсутністю недостатньою теоретичною і практичною розробленістю організаційно – педагогічних умов ефективної організації досліджуваного процесу в закладах вищої освіти.

Отже, актуальність проблеми, необхідність розв'язання виявлених суперечностей та відсутність цілісного вирішення проблеми формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти обумовили обрання теми дослідження: *«Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури»*.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Відповідно до мети визначено основні завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні аспекти формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в педагогічній теорії та практиці.

2. Схарактеризувати методологічні засади формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

3. Науково обґрунтувати модель формування готовності до професійної

мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

4. Визначити організаційно - педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

5. Експериментально перевірити модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Предмет дослідження – зміст, форми та методи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань дослідження використано комплекс методів: теоретичні, емпіричні, методи математичної статистики.

Щодо організації дослідження зазначено, що воно здійснювалося у декілька етапів. На *концептуально-пошуковому етапі (2017-2018 рр.)* проаналізовано чинну практику щодо розробленості проблеми формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури, визначено її перспективність та значущість для вітчизняної освітньої системи. З цією метою здійснено глибокий теоретичний аналіз праць з теми дослідження; вивчено стан навчально-виховної практики в контексті проблеми з врахуванням нових положень сучасної наукової думки; визначено ієрархію цілей та дослідницький шлях, що оптимізує послідовність експериментальних операцій та допоміжних дій щодо досягнення поставленої мети; сформульовано завдання, експериментальні умови, розроблено методіку експерименту (визначено об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження, експериментальні об'єкти); сформульовано конкретні наукові методи для вивчення висхідного стану рівня сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО; здійснено первинну систематизацію та узагальнення матеріалів досліджуваної проблеми; визначено організаційно-педагогічні умови, згідно яких прослідковуються експериментальні зміни.

Логіка здійснення *констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи (2018-2019 рр.)* будувалася наступним чином: вивчення досвіду викладачів кафедр, задіяних у підготовці майбутніх керівників закладів освіти, щодо рівня сформованості готовності до професійної мобільності здобувачів освіти на початковому етапі навчання; проведення висхідного діагностування для встановлення об'єктивного рівня сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників шкіл в розрізі їх уявлень про майбутню

професійну діяльність; визначення внутрішніх і зовнішніх умов успішного формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗО.

На формувальному етапі дослідно-експериментальної роботи (2019-2020 рр.) здійснювалася робота, пов'язана з узагальненням результатів формувального етапу експерименту, зорієнтованого на апробацію дієвості моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури. *Аналітико-узагальнюючий етап (2019-2021 рр.)* дослідно-експериментальної роботи пов'язаний з узагальненням результатів формувального етапу дослідження, що передбачав аналіз та оброблення результатів експерименту, їх співвіднесення з поставленими цілями, завданнями; оцінювання достовірності та надійності експерименту; оформлення, опис проведення та результатів експерименту; впровадження цих результатів у педагогічну науку та освітню практику.

До участі в експерименті було залучено 241 здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійними програмами «Управління навчальним закладом» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» кваліфікації «керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)», з числа яких було сформовано дві групи: експериментальну (ЕГ)– 121 особа, контрольну(КГ)– 120 осіб.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що уперше:

- *науково обґрунтовано* теоретичні основи та структуру готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, яка включає *гносеологічну* (система знань, інформаційні зв'язки і потоки, які сприяють формуванню готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *праксеологічну* (організація пізнавальної діяльності з метою забезпечення ефективності процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *особистісну* (здатності та якості особистості, які є підґрунтям для успішного формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників) складові;

- *схарактеризовано* науково-теоретичну сутність, основні компоненти (мотиваційно-аксіологічний, когнітивно - діяльнісний, особистісно – рефлексивний), критерії (мотиваційний, когнітивно – діяльнісний, рефлексивний) та рівні (креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний – низький) сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури;

- *розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено* модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, яка містить блок *цілепокладання* (визначає мету, завдання дослідження;

загальнонаукові підходи, принципи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *організаційно – змістовий блок* (включає компоненти, етапи, функції, відповідні форми, методи (засоби) та технології формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *результативний блок* (включає критерії та рівні сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

- *визначено* організаційно-педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти (прогнозованість освітнього процесу закладів вищої освіти щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу; професійний розвиток майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за індивідуальною освітньою траєкторією згідно професійних запитів та потенційних можливостей; формування сприятливого сучасного освітнього середовища на засадах впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

- *уточнено* сутність понять «мобільність», «професійна мобільність»; здійснено авторське трактування понять «професійна мобільність керівників закладів загальної середньої освіти», «готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти»;

- *подальшого розвитку* набули шляхи удосконалення формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури та розроблення відповідних методичних рекомендацій).

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у запровадженні в освітній процес закладів вищої освіти моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; використанні діагностичного інструментарію для вимірювання рівнів сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; методичних рекомендацій щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури»; спецкурсу «Основи професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти».

Матеріали дослідження можуть бути використані науковцями, дослідниками, викладачами для підготовки магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Управління навчальним закладом»; в системі післядипломної педагогічної освіти з метою

удосконалення знань та практичних навичок щодо розвитку професійної мобільності керівників закладів освіти; в практичній діяльності керівників закладів освіти.

У ході виконання першого завдання увага була зосереджена на теоретичному аналізі сутності і змісту поняття формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в педагогічній теорії та практиці. Вивчення генези проблеми дало змогу відслідкувати еволюцію поняття «професійна мобільність» та узагальнити погляди науковців на основні поняття дослідження.

На основі аналізу наукових джерел із різних галузей знань розкрито теоретичні основи проблеми формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, з'ясовано стан її розробленості в психолого-педагогічній літературі, проаналізовано і уточнено зміст засадничих для дослідження понять. Уточнено сутність понять «мобільність» (притаманна особистості властивість, що забезпечує готовність до змін та переміщення за рахунок мобілізації внутрішніх ресурсів з метою оперативного вирішення проблем особистого чи професійного характеру) та професійна мобільність (багатокомпонентна динамічна інтегративна якість особистості, детермінована соціальними обставинами, готовністю до розвитку професійної кар'єри та переходу до різних видів діяльності шляхом активізації власних компетенцій).

Поняття «професійна мобільність керівника закладу загальної середньої освіти» усвідомлене як гнучка багатоаспектна якість особистості, що інтегрує професійні компетенції та дозволяє здійснювати кваліфіковане вирішення професійних завдань у процесі управлінської діяльності.

Зміст поняття «готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти» представлено у вузькому та широкому значеннях. У вузькому значенні поняття характеризується готовністю до набуття і мобілізації власного ресурсу, професійного досвіду, що забезпечують результативність професійної діяльності, оперативне виконання посадових завдань у межах визначеної чи суміжних видах професійної діяльності; постійному прагненні до безперервного професійного самовдосконалення та саморозвитку, що забезпечує успішне професійне зростання та готовність до його позиціонування. У широкому значенні «готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти» визначено як систему інтегративних здатностей особистості, яка забезпечує готовність до зміни професійного стану, статусу, оволодіння новими компетенціями та технологіями професійної діяльності.

Визначено, що мобільність забезпечує готовність та здатність за рахунок мобілізації внутрішніх ресурсів до оперативного вирішення проблем

особистого чи професійного характеру, прийняття рішень, швидкої адаптації відповідно до запитів мінливого соціуму.

Авторське трактування поняття *«готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти»* характеризується сукупністю професійних компетенцій, які сприяють утвердженню мотиваційних аспектів щодо здійснення успішної професійної діяльності засобами мобілізації власних ресурсів та оволодіння новими технологіями.

У результаті наукового пошуку систематизовано види та типи професійної мобільності, які класифіковані (за метою, за суб'єктністю, за вибором, за способом організації, за соціальною стратифікацією, за терміном та рівнем прояву). Узагальнено та систематизовано сутність професійної мобільності в координатах простору вертикальної і горизонтальної професійної мобільності.

Науково обґрунтовано теоретичні основи та структуру формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, яка включає *гносеологічну* (система знань, інформаційні зв'язки і потоки, які сприяють формуванню готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *праксеологічну* (організація пізнавальної діяльності з метою забезпечення ефективності процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *особистісну* (здатності та якості особистості, які є підґрунтям для успішного формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників) складові.

Розкрито особливості ретроспективи вітчизняного та зарубіжного досвіду закладів вищої освіти щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. Висвітлено світові тенденції у професійній підготовці майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, які мотивують здобувачів освіти на отримання знань та подальшу самореалізацію професійного розвитку у закладах вищої освіти.

У ході виконання другого завдання схарактеризовано методологічні засади формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, визначено компоненти, критерії і рівні сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. Визначено, що різні науково – методологічні підходи дослідження не виключають один одного, а доповнюють та вдосконалюють, дозволяють розкрити сутнісні характеристики успішного формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, серед яких: *акмеологічний, системний, андрагогічний, синергетичний, аксіологічний, особистісно – діяльнісний та компетентісний підходи.*

Крім науково - методологічних підходів теоретико – методологічна база дослідження включає принципи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО. Усвідомлення закономірностей і теоретичне обґрунтування сутності готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістерської підготовки спонукало до визначення принципів, які визначають вимоги до науково – методичного забезпечення та проектування алгоритму формування готовності до професійної мобільності: *принцип гуманізації, принцип оптимального співвідношення індивідуального, особистісного і професійного розвитку, принцип суб'єктної орієнтації, принцип контекстності, принцип безперервності, принцип рефлексивності*. Реалізація зазначених принципів передбачає диференціацію і інтеграцію змісту освітнього процесу закладу вищої освіти і його зосередженість навколо формування готовності майбутніх керівників ЗЗСО до професійного саморозвитку та самореалізації, реальним проявом якої є сформована готовність до професійної мобільності.

З метою прогнозування успішного процесу професійної підготовки фахівців у ЗВО з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти визначено та обґрунтовано компоненти: мотиваційно - аксіологічний, когнітивно - діяльнісний, особистісно - рефлексивний. *Мотиваційно-ціннісний компонент* забезпечує потребу в формуванні професійно спрямованої і вмотивованої особистісної позиції щодо формування компетенцій та ціннісних орієнтацій, які характеризують керівника ЗЗСО як такого, якому притаманна професійна мобільність.

Когнітивно - діяльнісний компонент одночасно розглядається як процес, що забезпечує взаємоузгоджене володіння способами і прийомами здійснення професійного самодослідження і самовдосконалення, відображає правильність, повноту, системність знань, їх взаємозв'язок, комплексність, опанування спеціальних знань, тобто рівень теоретичної підготовки, а також усвідомлення процесуальної сутності майбутньої управлінської діяльності, що дає можливість переоцінити власні можливості і відкрити власний потенціал.

Особистісно - рефлексивний компонент полягає в свідомому пізнанні і аналізі готовності і здатності прогнозувати об'єктивно оцінювати і аналізувати власну діяльність, використовувати свій творчий потенціал, усвідомлювати значущість мотивів та цільових настанов, обирати стратегію поведінки, керувати власними емоціями і пристосовуватися до нових потреб та умов професійного середовища.

Формування кожного компонента й загалом готовності до професійної мобільності майбутніх керівників в умовах закладу вищої освіти передбачає активний зворотній зв'язок й оперативне отримання інформації про результативність цього процесу, що актуалізує потребу в визначенні критеріїв

та рівнів готовності до професійної мобільності. Для характеристики формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО обрано критерії:

- *Мотиваційний критерій* – передбачає формування ієрархії професійних мотивів, інтересів, позитивного ставлення, потреб в оволодінні теоретико – практичними знаннями з метою формування зацікавленості в майбутній управлінській діяльності;

- *Когнітивно – діяльнісний критерій* - відображає прагнення до пізнання і набуття знань, необхідних для формування готовності до професійної мобільності; передбачає усвідомлення можливості професійної мобільності для управлінської діяльності та професійного розвитку, що базується на концептуальних методах і прийомах її здійснення в сукупності з навиками практичної діяльності;

- *Рефлексивний критерій* - осмислення майбутнім керівником ЗЗСО закономірностей та особливостей професійної мобільності через усвідомлення й оцінку власних дій в процесі професійної підготовки чи цілеспрямованого саморозвитку. Це дозволяє напрацювати кроки до професійного успіху та запобігти невдачам, при цьому саме активна рефлексивна позиція є необхідною умовою формування готовності до професійної мобільності.

На основі виокремлених критеріїв нами визначено три рівні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО: креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний (задовільний).

Креативний (високий) рівень – передбачає чітке системне уявлення про професійну мобільність та готовність до її прояву. *Функціональний (достатній) рівень* - передбачає загальне усвідомлення та визнання змісту і значення формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО, володіння теоретичними надбаннями сучасної педагогіки щодо основних понять, концепцій розвитку педагогічної теорії та практики професійної діяльності директора школи. *Інтуїтивний (середній) рівень* відзначається хиткою та ситуативною вмотивованістю до потреби формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО.

Зауважено, що визначені компоненти, критерії і рівні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО не вичерпують всієї структурної багатогранності досліджуваного явища, проте дають змогу оцінити та окреслити майбутні дієві кроки на шляху до формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах закладу вищої освіти.

Реалізуючи третє завдання, здійснено обґрунтування моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, зазначено, що формування в умовах ЗВО досліджуваного явища сприяє самовизначенню,

задає вектор пошуку себе серед світу професіоналів – управлінців, прогнозування успішної професійної діяльності.

Процес формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури представлено в моделі, яка включає *блок цілепокладання, організаційно-змістовий та результативний блоки*. Блок цілепокладання містить: мету, завдання дослідження; загальнонаукові підходи до формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури (*акмеологічний, системний, андрагогічний, синергетичний, аксіологічний, особистісно-діяльнісний, компетентісний*) принципи (гуманізації, оптимального співвідношення індивідуального, особистісного і професійного розвитку; суб'єктної орієнтації, контекстності, безперервності, рефлексивності).

Організаційно-змістовий блок включає вищезазначені компоненти, етапи (*стійкий розвиток, творчий пошук, структурування(впорядкування)*); функції (перетворювально-наочну, проектно-творчу, прогностичну, гностичну, ціннісно-зорієнтовану, конструкторську, організаторську, комунікативну, розвиваючу, інноваційну). Для організації процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти визначено відповідні форми, методи (засоби) та технології. Зміст навчання удосконалено авторським спецкурсом «Основи професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти».

Результативний блок включає визначені *критерії* (мотиваційний, когнітивно-діяльнісний та рефлексивний) та *рівні* (креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний (низький) сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. Визначено вектори готовності та діагностичні методики щодо рівня сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Розв'язання четвертого завдання пов'язане із забезпеченням відповідних організаційно - педагогічних умов як підґрунтя для забезпечення оптимальної результативності освітнього процесу. Зазначено, що під організаційно - педагогічними умовами розглядається система створених або природних, зовнішніх або внутрішніх чинників та векторів розвитку, які забезпечують ефективність функціонування педагогічної системи у процесі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО.

З урахуванням аналізу теоретичних джерел, дисертаційних досліджень науковців, обґрунтовано висновок, що формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури забезпечить низка наступних організаційно - педагогічних умов:

(прогнозованість освітнього процесу закладів вищої освіти на формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу; професійний розвиток майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за індивідуальною освітньою траєкторією згідно професійних запитів та потенційних можливостей; формування сприятливого сучасного освітнього середовища на засадах впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти).

На виконання п'ятого завдання здійснено перевірку результативності впровадження розробленої моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, проведено педагогічний експеримент, мету якого конкретизовано у перевірці дієвості та результативності моделі та організаційно-методичних засад її застосування у процесі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури. Оцінювання динаміки полягало в дослідженні рівня готовності студентів до професійної мобільності до початку впровадження розроблених заходів і після їхнього завершення (на основі порівняння результатів експериментальної та контрольної груп).

На підставі розрахунків за обраними методиками було отримано висхідні дані про рівень сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО на *констатувальному етапі педагогічного експерименту* за мотиваційним, когнітивно - діяльнісним та рефлексивним критеріями за визначеними показниками в КГ та ЕГ.

Для перевірки достатності такої кількості груп за формулою було обчислено обсяг репрезентативної вибірки з метою дотримання принципу достовірності.

Аналіз даних на констатувальному етапі експерименту за *мотиваційним критерієм* дозволив констатувати, що креативний (високий) рівень сформованості готовності до професійної мобільності мають 10,7 % студентів ЕГ і 9,9 % студентів КГ. Функціональний (достатній) рівень за цим критерієм, відповідно, 35,5% і 36,7 % студентів. Інтуїтивний (задовільний) рівень результат згідно результатів дослідження мають 53,8% студентів ЕГ та 53,4% студентів КГ, що становить понад 50%.

За *когнітивно-діяльнісним критерієм* 7,4% ЕГ та 7,5% КГ мають креативний (високий) рівень. Функціональний (достатній) рівень 44,7% та 44,2% студентів. Інтуїтивний (задовільний) рівень має більша частина студентів ЕГ – 47,9%, КГ – 48,3%.

Креативний (високий) рівень сформованості готовності студентів до професійної мобільності за *рефлексивним критерієм* зафіксовано у 10,7% ЕГ та

8,4% КГ. 40 % студентів ЕГ і 40,3% студентів КГ мають функціональний (достатній) рівень. Інтуїтивний (задовільний) рівень визначено у 49,3% студентів ЕГ і 51,3 % у студентів КГ.

Отже, на початку експерименту майбутні керівники ЗЗСО КГ та ЕГ не мають суттєвих відмінностей у рівнях сформованості критеріїв готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО. Тому в процес підготовки майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури, що входили до ЕГ, було впроваджено розроблену модель та організаційно-педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності.

На підставі розрахунків за обраними методиками отримано дані про рівень сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО на *формуальному етапі педагогічного експерименту* за мотиваційним когнітивно-діяльним та рефлексивним критеріями за визначеними показниками в КГ та ЕГ.

Аналіз результатів діагностування, отриманих на формуальному етапі, дав змогу довести ефективність моделі та відповідних організаційно-педагогічних умов формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО, упровадженої в освітній процес здобувачів освіти ЕГ. Після завершення педагогічного експерименту у ЕГ майбутніх керівників ЗЗСО показники готовності до професійної мобільності досягли переважно функціонального (достатнього) рівня за визначеними критеріями.

За мотиваційним критерієм – у 49,59% майбутніх керівників ЗЗСО ЕГ виявлено показники функціонального (достатнього) рівня, 26,44% – на інтуїтивному (задовільному) і 23,97% на високому (креативному) рівнях.

За когнітивно-діяльним критерієм готовності до професійної мобільності 52,89% майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури досягли показників функціонального (достатнього) рівня, 24,80% – інтуїтивного (задовільного) і 22,31% високого (креативного) рівнів.

За рефлексивним критерієм готовності до професійної мобільності – 54,55% респондентів ЕГ досягли показників функціонального (достатнього) рівня, 24,79% – інтуїтивного (задовільного) та 20,66% високого (креативного) рівнів.

За результатами дослідження розроблені відповідні методичні рекомендації щодо вдосконалення процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури, які є принагідними для підвищення ефективності освітнього процесу щодо підготовки майбутніх керівників в умовах магістратури.

Після закінчення презентації присутніми за засідання фахівцями були поставлені наступні запитання:

Доктор педагогічних наук, професор, голова засідання Сіданіч І. Л.:

- У своєму дослідженні Ви визначили кластери компетенцій. Конкретизуйте, що таке «кластер» і які саме компетенції увійшли до кластерів?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Словник іншомовних слів пояснює термін «кластер» як об'єднання кількох однорідних елементів, які можуть розглядатися як самостійна одиниця, що володіє певними властивостями. Кластери компетенцій – це набір компетенцій, взаємопов'язаних між собою за певними сутнісними ознаками.

Доктор педагогічних наук, професор, голова засідання Сіданіч І. Л.:

- Як визначалися компетенції та з якою метою?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Формуванню готовності до професійної мобільності передувало опрацювання результатів наукових досліджень, власні наукові розвідки, врахування пропозицій експертів, опитування стейкхолдерів з числа керівників закладів загальної середньої освіти, випускників ДЗВО УМО, викладачів ЗВО, що дало змогу визначити 25 компетенцій, формування яких, за нашим припущенням, позиціонують готовність до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО. В якості критерію відбору компетенцій виступили діагностичність, актуальність, змістове наповнення, інноваційна спрямованість, метапрофесійний характер, можливість формування та діагностування в умовах закладу вищої освіти. За методом «Делфі» було проведено опитування і з допомогою методів математичного обчислення визначено 12 компетенцій, на які вказала найбільша кількість респондентів. Ці компетенції було об'єднано в окремі кластери (підмножини, пучки) за спільним сутнісним наповненням. В нашому дослідженні визначено освітньо – ціннісні компетенції (гнучкість, креативність, активність, готовність до змін), адаптивно – корпоративні компетенції (відкритість, індивідуальний та корпоративний тайм – менеджмент, аналітичне мислення, адаптивність), інноваційно – комунікативні компетенції (рефлексивність, підприємливість, комунікативність, лідерство).

Зазначимо, що неможливо визначити ключовою певну компетенцію, оскільки формування готовності до професійної мобільності для кожного конкретного здобувача є індивідуальною і залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх чинників, які впливають на цей процес. Головною метою формування таких компетенцій є готовність до самостійного пізнання, здатності аналізувати ціннісно – змістові суспільні орієнтири і легко адаптуватися до зміни змісту професійної діяльності,

Доктор педагогічних наук, професор Рябова З.В.:

- Чому саме компетенції ви визначили як складові готовності до професійної мобільності? Дайте визначення терміну «компетенції».

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Термін «компетенція» - в перекладі з латинського «competentia» - означає коло питань, в яких людина обізнана, володіє по відношенню до них знаннями і досвідом. «Компетентність» – оволодіння людиною відповідною компетенцією, вважає А.Хуторський. Тобто «компетенція» - знання, «компетентність» – здатність діяти. Компетенції майбутніх керівників ЗЗСО доцільно розглядати як сукупність таких інтегрованих статичних особистісних та професійних категорій, які є необхідними для ефективного здійснення професійної діяльності і які можна виміряти засобами педагогічного дослідження.

Дослідження праць науковців Л.Горюнової, Б.Ігошева, Ю.Калиновського, Б.Львова, С.Нужнової, Л.Сушенцевої та інших дослідників професійної мобільності, спонукали до висновку, що створення цілісної картини готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО формується *на основі компетенцій*, закладених в сучасний освітній процес закладу вищої освіти і які потребують постійного розвитку та вдосконалення.

Кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка аспірантури ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Ануфрієва О.Л.:

- Уточніть будь – ласка, що ви розумієте під організаційно – педагогічними умовами і обґрунтуйте ключові організаційно – педагогічні умови у Вашому дослідженні.

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Визначення організаційно - педагогічних умов є наріжним каменем ефективного формування цілісної системи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах здобуття вищої освіти і запорукою майбутньої успішної професійної діяльності. З урахуванням аналізу теоретичних джерел, дисертаційних досліджень науковців, ми прийшли до висновку, що формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістерської підготовки забезпечить низка наступних організаційно - педагогічних умов: (прогнозованість освітнього процесу закладів вищої освіти на формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу; професійний розвиток майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за індивідуальною освітньою траєкторією згідно професійних запитів та потенційних можливостей; формування сприятливого сучасного освітнього середовища на засадах впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти).

Вирішення першої організаційно – педагогічної умови вбачаємо формуванні гнучких навичок, компетенцій, які визначають індивідуальний

рівень готовності до професійної мобільності та напрацюванні індивідуального шляху для їх формування. В продовження вирішення окреслених завдань розглядаємо другу організаційно – педагогічну умову, згідно якої формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО доцільно здійснювати за індивідуальною освітньою траєкторією (ІОТ) з урахуванням професійних запитів та потенційних можливостей.

Впровадження ІОТ в освітній процес ЗВО сприяє переходу до моделей випереджальної, перспективно зорієнтованої, зі зміною цілей і парадигм освіти і можливе за умови створення сучасного освітнього середовища ЗВО, як третьої організаційно – педагогічної умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО.

На етапі навчання в ЗВО при реалізації визначених організаційно – педагогічних умов формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО набуде керованого процесу, який є єдністю професійно – особистісного розвитку під наставництвом викладачів, та особистісно – професійного саморозвитку.

Доктор педагогічних наук, професор Гладуш В.А.:

- Яка роль гнучких навичок, soft skills, у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Для майбутніх керівників ЗЗСО формування системи «гнучких» навичок (компетенцій), є ознакою сформованості їх професійної мобільності і логічним доповненням професійних знань та вмінь. Ми вважаємо, що від майбутнього керівника ЗЗСО залежить, які безпосередньо soft skills необхідні йому для здійснення майбутньої управлінської діяльності, мотив їх формування та ступінь впливу за здійснення ефективної управлінської діяльності. Такий підхід дозволяє нам вважати готовність до професійної мобільності сукупністю таких інтегрованих компетенцій (soft skills), які дозволяють особистості ефективно проектувати і здійснювати взаємоузгоджену власним баченням та суспільним запитом професійну діяльність.

Доктор педагогічних наук, професор Гладуш В.А.:

- У Вашому дослідженні зазначено, що професійна мобільність має значущість для ефективної професійної діяльності. У чому полягає значущість професійної мобільності для здійснення ефективної професійної діяльності майбутніх керівників ЗЗСО?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Говорячи про значущість формування професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, погодимося з думкою Р. Пріми, яка вважає професійну мобільність підґрунтям для ефективного реагування особистості на «виклик» сучасного суспільства,

своєрідний особистісний ресурс, що лежить в основі дієвого перетворення суспільного довкілля і самого себе в ньому. Професійну мобільність майбутніх керівників ЗЗСО вважаємо свого роду підґрунтям для ефективного реагування на ситуації невизначеності, що неодмінно будуть виникати в майбутній професійній діяльності і виправдовує емоційний та фізичний внесок для забезпечення ефективного функціонування закладу загальної середньої освіти.

Кандидат педагогічних наук, доцент Дубовський С. О.:

- Які умови готовності до професійної мобільності Ви вважаєте найбільш важливими? Чи можуть бути визначені вами умови формування готовності до професійної мобільності використовуватися не лише майбутніми керівниками закладів загальної середньої освіти, а й керівниками – практиками різних закладів освіти?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Адекватна і сформована мотивація вибору професійної діяльності здійснює суттєвий вплив на успішність професійного навчання та продуктивну діяльність. З цією метою на констатувальному етапі дослідження було проведене онлайн – опитування на предмет визначення окремих аспектів навчання магістрантів в контексті з професійною мобільністю фахівця. Для відповіді було запропоновано запитання: «Яка мета Вашого вступу до магістратури?». Як свідчать результати опитування, студенти усвідомлюють, що разом із прагненням до професійної стабільності, потрібного реально оцінювати сучасні суспільні тенденції і бути готовим до змін у професійній діяльності. При цьому, хоч така перспектива викликає певний страх, це спонукає до формування тих професійних компетенцій, які дозволять відчувати себе професійно мобільними фахівцями, готовими до будь – яких суспільних викликів, що і спонукало респондентів до здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. Результати опитування переконують, що цілі, які ставлять перед собою майбутні керівники закладів освіти та керівники-практики стосовного навчання в закладах вищої освіти переважно вмотивовані та чітко визначені. Тому, на наше переконання, усі визначені організаційно – педагогічні умови є важливими для усіх здобувачів вищої освіти.

Кандидат педагогічних наук, доцент Дубовський С. О.:

Чи були передбачені Вами результати дослідження?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. На початку експерименту для визначення рівня сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО, було здійснено дослідження за методом експертних оцінок як «наукового методу», який дозволяє отримати об'єктивну оцінку на основі певної сукупності індивідуальних думок експертів. Зацікавленість експертів, активність здобувачів експериментальної групи у проведенні заходів, передбачених програмою експерименту спонукала нас до висновку про

значущість обраної проблеми дослідження. Тому позитивна динаміка у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти здобувачів експериментальної групи у порівнянні з контрольною групою була прогнозована.

Кандидат педагогічних наук, доцент Махиня Т.А.:

- Обґрунтуйте вибір рівнів: високого, достатнього і середнього у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти ?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Визначення та обґрунтування рівнів формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО дає змогу комплексно оцінити та практично обґрунтувати досліджуваний феномен, намітити кроки для подальшого корегування. Здійснюючи рівневі розподіл, нами було враховано, що формування готовності до професійної мобільності в дослідженні стосується здобувачів другого (магістерського) рівня і кожен із студентів уже має певний освітній та професійний довід. Потреба у формуванні нових компетенцій та усвідомлений вступ до ЗВО (про що свідчать результати опитування здобувачів) свідчать про здійснення дієвих кроків в напрямку формування готовності до професійної мобільності і вказують на наявність початкових знань та сутнісне наповнення досліджуваного феномена. Саме тому на основі виокремлених критеріїв та показників нами визначено три рівні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО: креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний (задовільний).

Кандидат педагогічних наук, доцент Махиня Т.А.:

- Яку кількість учасників було залучено до педагогічного експерименту?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. До участі в експерименті було залучено 241 здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» кваліфікації «Керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання), з числа яких було сформовано дві групи: експериментальну (ЕГ)– 121 особа, контрольну (КГ)– 120 осіб. Для перевірки достатності такої кількості груп було обчислено обсяг репрезентативної вибірки з метою дотримання принципу достовірності.

Кандидат педагогічних наук, доцент Гришук Д. Г.,:

- Яка роль, на Ваш погляд, синергетичного підходу в дослідженні формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти ?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Для дослідження формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО використання

синергетичного підходу детермінує ідею відкритості, самовираження та самореалізації особистості майбутнього фахівця, що передбачає аналіз та стратегічне планування власної траєкторії розвитку з метою отримання якісних змін.

Доктор педагогічних наук, професор Петренко Л.М.:

- У чому полягає практична спрямованість моделі готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Практична спрямованість моделі готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістерської підготовки є вагомим чинником підготовки до динамічних професійних буднів, переконує в своїх сформованих перевагах та допомагає визначити недоліки можливого професійного майбуття, перетворюючи власний досвід у постійний розвиток, підвищення кваліфікаційного рівня, об'єктивної оцінки можливостей кар'єрного зростання і запланованих звершень і досягнень; забезпечує освоєння нововведень та готовність до невизначеності, аналітичності, прогностичності.

Доктор педагогічних наук, професор Романова Г.М.:

- В дослідженні Ви описуєте «Індивідуальний профіль компетенцій». В чому полягає його особливість?

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Профіль компетенцій – це перелік компетенцій, що стосуються певної спеціальності. Профіль компетенцій визначає не лише сформованість певної компетенції, а й сприяє побудові індивідуальної освітньої траєкторії. Показник ступеня не завжди об'єктивної самооцінки компетенцій здобувачів освіти, про що свідчать результати опитування, зумовив необхідність запропонувати такі методи самооцінки, що базуються на ненасильницькій парадигмі та спонукають до самостійного пошуку шляхів самовдосконалення. Для коректного оцінювання актуальних компетенцій враховувались не тільки освітні стандарти, що регламентують підготовку фахівців, але й індивідуальні потреби здобувачів. З цією метою для визначення індивідуального рівня сформованості компетенцій та досягнення бажаного результату у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО серед індивідуальних завдань спецкурсу було запропоновано метод індивідуального ефективного аналізу компетенцій здобувачів «360⁰» - метод оцінки компетенцій колегами (викладачами, студентами та ін) в порівнянні з самооцінкою, адаптований до проблеми дослідження.

Кандидат педагогічних наук Вінніченко А.А.:

- Обґрунтуйте практичну зорієнтованість запропонованих у дисертаційному дослідженні методичних рекомендацій.

Здобувач Заєць Н.Ю.:

- Дякую за запитання. Запропоновані методичні рекомендації напрацьовувалися і реалізуються на емпіричній основі та практичного досвіду викладачів, внаслідок чого формуються індивідуальне практикозорієнтоване підґрунтя для майбутньої діяльності: для вирішення професійних задач, регуляції дослідно – експериментальної діяльності, засвоєння прийомів позиціонування результатів діяльності та набуття досвіду аналізу її результатів. Запропоновані в дисертаційному дослідженні методичні рекомендації та адаптований спецкурс «Основи професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти» підтвердили свою актуальність не лише в підготовці керівників закладів освіти в умовах закладів вищої освіти, а й для підвищення кваліфікації керівників закладів освіти в ІППО.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО» НАПН України Тимошко Ганна Миколаївна:

- Наталія Юхимівна Заєць має значний педагогічний та управлінський досвід, що сприяє усвідомленню особливостей професійної діяльності керівника закладу загальної середньої освіти. Вона позиціонувала себе як креативна особистість ще у процесі навчання у закладах вищої освіти. В 1999 році закінчила Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського за спеціальністю «Вчитель початкових класів». Розпочала свій трудовий шлях на посаді педагога - організатора Шевченківської ЗОШ І-І ступенів Літинського району Вінницької області, удосконалювала свою професійну майстерність на посаді вчителя початкових класів в закладах загальної середньої освіти Вінницької області та міста Києва з 1994 по 2002 роки; понад 10 років працювала заступником директора з навчально – виховної роботи в столичних закладах загальної середньої освіти. У 2016 році здобувачка закінчила з відзнакою ДВНЗ «УМО», здобула ступінь магістра за спеціальністю «Управління навчальним закладом» та була рекомендована до вступу в аспірантуру.

Під час навчання в аспірантурі дисертантка у повному обсязі успішно виконала освітню складову підготовки доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», творчо, самостійно й цілеспрямовано працювала над проведенням дисертаційного дослідження. Робота над дисертацією проводилась систематично із дотриманням етапів індивідуального плану аспірантки. Заєць Наталія Юхимівна успішно проходила щорічну атестацію на засіданнях кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України. Була постійним активним учасником «Школи молодого науковця» ДЗВО «УМО».

Наталія Юхимівна продемонструвала здатність виявити важливу актуальну проблему, запропонувати дослідницьку тему дисертації «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури». Успішному вирішенню поставленої мети сприяв продуманий алгоритм роботи над дисертаційним дослідженням.

Дисертанткою коректно визначено науковий апарат дослідження: мету, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів. Структуру та зміст дисертаційного дослідження розкрито відповідно до поставлених завдань.

Складна економічна ситуація українського народу в сучасну історичну добу, світова пандемія, нав'язана російським агресором війна та інші суспільні катастрофи світового масштабу підтверджують правильність вибору теми дослідження Заєць Н.Ю., підвищують значущість ролі керівників закладів освіти в соціумі та зростаючі вимоги до їхньої професійної підготовки в умовах вищої школи.

У процесі дослідження позиціоновано розв'язання визначених протиріч щодо основних положень організації підготовки керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістерської підготовки відповідно до сучасних тенденцій реформування освіти, доведено необхідність оновлення змісту, форм та методів формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; уточнено особливості та зміст понять «мобільність», «професійна мобільність», «готовність до професійної мобільності», «професійна мобільність керівника закладу загальної середньої освіти» в історичній ретроспективі та авторській інтерпретації. Проаналізовано і систематизовано типологію та структуру формування професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти в сучасних наукових дослідженнях.

Вагомими результатами, які позиціонують *новизну* дослідження є такі:

– *науково обґрунтовано* теоретичні основи та структуру процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, яка включає *гносеологічну* (система знань, інформаційні зв'язки і потоки, які сприяють формуванню готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *праксеологічну* (організація пізнавальної діяльності з метою забезпечення процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників), *особистісну* (здатності та якості особистості, які є підґрунтям для успішного формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників) складові;

– *схарактеризовано* науково-теоретичну сутність, основні компоненти (мотиваційно-аксіологічний, когнітивно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний), критерії (мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, рефлексивний) та рівні

(креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний – низький) сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури;

– *розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено* модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, яка містить блок *цілепокладання* (визначає мету, завдання дослідження; загальнонаукові підходи, принципи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *організаційно-змістовий блок* (включає компоненти, етапи, функції, відповідні форми, методи (засоби) та технології формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *результативний блок* (включає критерії та рівні сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

– *визначено* організаційно-педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти (прогнозованість освітнього процесу закладів вищої освіти щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на засадах компетентного підходу; професійний розвиток майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за індивідуальною освітньою траєкторією згідно професійних запитів та потенційних можливостей; формування сприятливого сучасного освітнього середовища на засадах впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

– *уточнено* сутність понять «мобільність», «професійна мобільність»; здійснено авторське трактування понять «професійна мобільність керівників закладів загальної середньої освіти», «готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти»;

– *подальшого розвитку* набули шляхи удосконалення формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури та розроблення відповідних методичних рекомендацій).

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у запровадженні в освітній процес 6 закладів вищої освіти моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; використанні діагностичного інструментарію для вимірювання рівнів сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; методичних

рекомендацій щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури»; спецкурсу «Основи професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти».

Матеріали дослідження можуть бути використані науковцями, дослідниками, викладачами для підготовки магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Управління навчальним закладом»; в системі післядипломної педагогічної освіти з метою удосконалення знань та практичних навичок щодо розвитку професійної мобільності керівників закладів освіти; в практичній діяльності керівників закладів освіти.

Результати дослідження висвітлені у 19 публікаціях, серед яких: 7 статей у наукових фахових виданнях України (з них 1 – електронне), 2 статті – у міжнародних виданнях, 9 публікацій у збірниках наукових праць та матеріалів 7 міжнародних та 8 всеукраїнських науково-практичних конференцій. Робота перевірена за допомогою автоматизованої системи Unicheck, яка підтвердила відсутність академічного плагіату.

В цілому дисертація Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» становить цілісну, завершену наукову працю, в якій досягнута окреслена мета, вирішені поставлені завдання. Робота відповідає чинним вимогам, зокрема «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установ про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні педагогічні науки».

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження.

Рецензент 1, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО» Приходькіна Наталія Олексіївна:

- Освітні реалії сьогодення, що пов'язані з реформуванням вищої школи, зумовлюють вирішення низки важливих для закладів вищої освіти України проблем. Вибір теми дисертаційного дослідження Заєць Н.Ю. «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» зумовлена об'єктивною потребою та соціальним запитом щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної освіти задля досягнення ними професійного благополуччя, особливо в умовах сучасних непередбачуваних освітніх змін. Зазначимо, що проблема формування готовності до професійної мобільності керівників закладів освіти ще не ставала предметом наукових

розвідок, що значно ускладнило дослідницький пошук та підтверджує його актуальність.

На наш погляд, авторкою здійснено коректний підбір загальнонаукових методів дослідження, що сприяли досягненню мети та вирішенню завдань дослідження. Їх виділення, обґрунтування, доцільність і логічність використання вказують на наукову зрілість здобувачки. Аналізуючи зміст дисертаційного дослідження можна дістатися висновку, що отримані результати, висновки, які сформульовані у дисертації й положення, що виносяться на захист, є достатньо обґрунтованими й мають логіку формулювання. Ґрунтовно деталізована емпірична база дослідження, комплекс теоретичних, емпіричних та статистичних методів, спрямованих на розв'язання дослідницьких завдань. Заслугове на увагу аргументованість конкретика вступу до дисертаційного дослідження, чіткість у визначенні об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.

У першому розділі дисертації представлено результати вивчення загальних підходів до дослідження проблеми професійної мобільності, деталізовано понятійний апарат, описано та представлено систематизовані визначення термінів «мобільність», «професійна мобільність», узагальнено типологію професійної мобільності, описано вітчизняний та зарубіжний досвід у підготовці керівників закладів освіти, визначено роль професійної мобільності в даному процесі. Здійснено ґрунтовний аналіз наукових джерел, детальний аналіз проблеми та оцінку напрацьованого досвіду проблеми, обґрунтовані в дисертаційному дослідженні. Зокрема дисертанткою систематизовано дослідження вітчизняних науковців з проблеми професійної мобільності. Авторка, аналізуючи сучасний стан окресленого питання, звертається до таких, на наш погляд, важливих аспектів як: закономірності навчання й виховання дорослих; концептуальні засади неперервної освіти, гуманістична парадигма в освіті, якість надання освітніх послуг закладом вищої освіти тощо.

Заслуговують на увагу авторські трактування понять «мобільність», «професійна мобільність». До головних наукових результатів, що отримано дисертанткою особисто, можна віднести те, що уперше запропоновано авторське тлумачення понять «професійна мобільність керівника закладу загальної середньої освіти», «готовність до професійної мобільності майбутнього керівника закладу загальної середньої освіти». Така систематизація та широкий спектр вивчення питання дають підставу для висновку про ґрунтовність дослідження.

У другому розділі представлено методологічну базу дослідження формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. Зокрема деталізовано наукові підходи, методи, принципи та критеріально – рівневі

характеристики формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; обґрунтовано модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; визначено організаційно-педагогічні умови формування готовності професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Практична спрямованість моделі готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістерської підготовки є вагомим чинником підготовки до динамічних професійних буднів; переконує магістранта в своїх сформованих перевагах та допомагає визначити недоліки можливого професійного майбуття, перетворюючи власний досвід у постійний розвиток, підвищення кваліфікаційного рівня, об'єктивної оцінки можливостей кар'єрного зростання і запланованих звершень і досягнень; забезпечує освоєння нововведень та готовність до невизначеності, аналітичності, прогностичності.

Третій розділ присвячено експериментальній перевірці результативності моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури та напрацюванню відповідних методичних рекомендацій.

Необхідно підкреслити, що дисертанткою вдало розроблено програму дослідження й підбрано методичний інструментарій. Окремого розгляду заслуговує опис, організація й проведення експериментальної перевірки, яка базувалась на теоретичних положеннях організації педагогічних досліджень, висвітлених у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Результати описані ґрунтовно. Достовірність їх підтверджено результатами експериментальної перевірки, достатньою апробацією на семінарах, конференціях, круглих столах, успішним використанням результатів дослідження на практиці.

Акцентуємо увагу на тому, що серед найважливіших здобутків дослідження є те, що авторкою обґрунтовано етапи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, виокремлено та обґрунтовано кластери компетенцій, що визначають готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Матеріали та результати дисертаційного дослідження мають наукову і практичну цінність.

У процесі рецензування дисертаційної роботи мали місце деякі дискусійні питання:

1. В дисертаційному дослідженні бажано було б відмітити, що серед магістрів ЗВО навчаються керівники – практики закладів освіти різних форм власності та педагоги, які мають управлінські амбіції;

2. Варто більш детально розкрити особливості підготовки керівників шкіл в Україні в історичній ретроспективі, розмежувати вітчизняний та зарубіжний досвід підготовки керівників закладів загальної середньої освіти.

3. Доцільно скоректувати позиціонування в тексті дисертації сутності організаційно – педагогічних умов формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої в умовах магістратури в п.2.3.

Зазначимо, що дисертанткою було враховано зауваження до проведення семінару. Пропонуємо затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» і рекомендувати її до захисту на здобуття ступеня доктора філософії в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент 2 – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти, директор ННІМП ДЗВО Університет менеджменту освіти» Рожнова Тетяна Євгенівна:

- Особливістю освіти має стати найповніше втілення в її змісті цілепокладального характеру людської діяльності, підготовка висококваліфікованих керівників закладів освіти шляхом удосконалення практичної підготовки, зокрема, формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. Сказане дозволяє зробити висновок про актуальність і своєчасність наукової роботи Заєць Наталії Юхимів «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури». Слід зазначити, що авторкою дотримано всіх необхідних організаційних умов щодо виконання дисертаційного дослідження, які полягають у його зв'язку з науковими програмами, планами й темами, які виконуються в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Зміст дисертації Заєць Наталії Юхимівни відображає технологію, організацію та основні етапи науково-педагогічного пошуку, підтверджує достовірність й обґрунтованість сформульованих теоретичних положень, висновків та рекомендацій. Здобувачкою зацентровано увагу на необхідності подолання об'єктивних протиріч, які виникли в теорії і практиці формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Структурні частини дисертації логічно пов'язані між собою і становлять органічну єдність. Чітко визначено основні компоненти наукового апарату: мету, завдання, об'єкт, предмет. Для розв'язання дослідницьких завдань

використано комплекс взаємодоповнюючих методів теоретичного й емпіричного дослідження; науково коректно обґрунтовано наукову новизну та практичне значення роботи. Наталія Юхимівна уперше теоретично обґрунтувала й експериментально перевірила результативність моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Практичне значення розглядуваного дисертаційного дослідження вбачається в тому, що одержані Заєць Н. Ю. результати можуть і повинні враховуватись керівним та науково-педагогічним складом закладів освіти у процесі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти.

Як показує проведений аналіз, апробація результатів дослідження є достатньою. Так, основні наукові положення та практичні рекомендації дослідження обговорювалися на наукових зібраннях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях: 7 статей у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук (1 – електронне видання), 1 стаття – в колективній монографії, 2 статті – у міжнародних виданнях, 9 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій).

Зазначене засвідчує наукову активність, професійну зацікавленість дисертантки та сформованість у неї належного рівня наукової культури.

Слід відзначити також широту й різноманітність опрацьованої дисертантки джерельної бази, яка налічує близько 350 найменувань використаної літератури, із них 35 – іноземною мовою. Під час її опрацювання дослідниця виявила високий рівень наукової компетентності, ерудиції, продемонструвала власну точку зору, належну наукову та професійну етичність при аналізі поглядів вітчизняних та зарубіжних учених.

Зміст дисертації відповідає поставленим завданням. Здобувачка логічно викладає та аналізує теоретичний і законодавчий матеріал, здійснює переконливі твердження, веде змістовну і наукову полеміку, формулює виважені висновки, застосовує різні методи висвітлення пріоритетних напрямів досліджуваної проблеми.

Відповідно до цього перший розділ наукового доробку присвячений теоретичним основам формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

У другому розділі «Методологічні засади формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» Заєць Н. Ю. розкриває наукові підходи та критеріально – рівневі характеристики формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; обґрунтовує

модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; визначає періоди формування готовності до професійної мобільності та обґрунтовує організаційно-педагогічні умови формування готовності професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури на засадах компетентісного підходу.

Дисертанткою дано власне визначення сутності організаційно - педагогічних умов, як системи створених або природних, зовнішніх або внутрішніх чинників та векторів розвитку, які забезпечують ефективність функціонування педагогічної системи у процесі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО. Викликає інтерес Рис. 2.9 . «Структура готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО на засадах компетентісного підходу», яку пропонує нам авторка.

Як зазначає Наталія Юхимівна, поряд із сформованими ключовими професійними компетенціями, майбутній менеджер освіти, якому притаманна професійна мобільність, потребує певних сформованих універсальних компетенцій - soft skills , які проявляються у вмінні використовувати притаманні тільки йому властивості особистісного самовираження та саморозвитку і які слугують підґрунтям для формування професійних компетенцій.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка результативності моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» Заєць Н. Ю. представлено хід та методiku експериментальної перевірки результативності моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Авторкою чітко прописані завдання експерименту, представлено структурно – логічний алгоритм дослідно – експериментальної роботи з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників ЗЗСО в умовах магістратури та представлено узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Представлені в дисертації таблиці, рисунки, додатки розкривають і уточнюють факторологічний матеріал і підтверджують достовірність даних констатувального і формувального етапів педагогічного експерименту. Зазначене дає підстави стверджувати, що результати здійсненого дослідження є вагомими, наявною є новизна фактів. Логіка наукового пошуку, широта експериментальної бази, використання досягнень сучасної філософії, педагогіки, психології, соціології та управління, послідовність дослідницького процесу, проведеного Заєць Н.Ю., дали змогу отримати теоретично і практично значущі результати дослідження.

Разом із тим ознайомлення із дисертаційним дослідженням. дозволяє висловити деякі критичні судження:

1. Оскільки авторкою запропоновано значна кількість трактувань наукових понять «мобільність», «професійна мобільність» різними науковцями, пропонуємо оформити таблицею, що значно скоротить текст роботи.

2. На с. 94 дисертації, пропонуємо видалити матеріал щодо історії наукових шкіл управління, оскільки даний матеріал більше підходить при висвітленні історієграфії, а не зарубіжний досвід формування професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

3. Потребують уточнення назви освітньо – професійних програм у зазначених закладах вищої освіти, яким було запропоновано алгоритм упровадження розробленої моделі.

Зроблені зауваження і побажання стосуються дискусійних питань та не впливають на загальний високий науковий рівень дисертації, не піддають сумніву отримані наукові результати і частково були враховані до проведення фахового семінару. Дисертантка успішно виконала поставлені в дослідженні завдання, виявив високий рівень наукової і практичної роботи.

Отже, дисертація Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, має наукову, практичну цінність, є актуальним.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Сіданіч І. Л., доктор педагогічних наук, професор, голова засідання: рекомендувала підтримати дану роботу, вказала на її актуальність та своєчасність.

Рябова З.В., доктор педагогічних наук, професор, звернула увагу на актуальність, своєчасність та прикладний характер дослідження, можливість використати його результати в практичній діяльності, а також на його ціннісну складову та рекомендувала підтримати роботу щодо її розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді.

Махиня Т. А., кандидат педагогічних наук, доцент, зауважила, що дослідження має чітку, зрозумілу і логічну структуру, відповідає меті, науковий апарат чіткий і виважений. Дисертаційна робота виконана на високому науково теоретичному рівні, є самостійною, завершеною працею, що дає підстави рекомендувати її для подальшого захисту у спеціалізованій вченій раді.

Гладуш В.А. доктор педагогічних наук, професор, підтримав дане дослідження для подальшого захисту у спеціалізованій вченій раді і зазначив, що дисертантка завжди радилась стосовно написання дослідження, працювала

наполегливо і цілеспрямовано. Також відмічено значну кількість публікацій, що свідчить про апробацію дослідження.

Ануфрієва О.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, зосередила увагу на дослідниці як здобувачеві освіти, яка виконала освітню складову, відвідувала всі навчальні заняття, брала участь у Школі молодого науковця, конференціях, та інших заходах, які проходили на базі ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Дубовський С.О., кандидат педагогічних наук, доцент, також висловив щирю підтримку Наталії Юхимівні особисто і її дослідженню. Робота ґрунтовна, дуже цікава, успішна, чітко окреслені і досягнуті завдання, вона відповідає всім вимогам до подібного роду робіт і може бути рекомендована до захисту.

Гришук Г.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, відмітив прикладний характер роботи, її чітку логіку, структуру, обізнаність дисертанта у питаннях дослідження, запропонував ухвалити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Сіданіч І. Л., доктор педагогічних наук, професор, голова засідання, відзначила наполегливість аспірантки впродовж навчання та роботи над дослідженням, вміння ставити та вирішувати практичні завдання, ефективно організовувати свою діяльність, підтримала дослідження, оскільки тема є актуальною, а дисертанткою досягнута мета та поставлені задачі.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Розширення переліку життєвих та професійних компетентностей є ключовими векторами розвитку особистості XXI століття. Суттєвим завданням здійснення професійної діяльності в умовах мінливого соціуму та ринку праці є адаптація фахівців до динамічного професійного середовища, особливістю якого є примноження професійних компетенцій, особистісних якостей і характеристик; здатність до швидкого засвоєння і використання нових знань, переорієнтація з одного виду діяльності на інший, взаємоінтегрування різноманітних професійних функцій.

Відмова від стереотипів, здатність до інновацій, експериментів, постійного перегляду власних переконань, готовність до пошуку рішень-відповідей на зміни запитів соціуму, вміння підібрати найбільш ефективну технологію прогнозованих результатів визначає *готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти.*

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до зведеного плану Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України і пов'язано з напрямом планових досліджень кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти за темою «Підготовка конкурентоспроможних фахівців в умовах освітніх змін» (державний реєстраційний номер 0117U002378).

Тему дисертації затверджено Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол №3 від 19.04.2017 р) та узгоджено бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол №3 від 16 травня 2017р).

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження є* теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Відповідно до мети визначено основні **завдання** дослідження:

1. Розкрити теоретичні аспекти формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в педагогічній теорії та практиці.

2. Схарактеризувати методологічні засади формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

3. Науково обґрунтувати модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

4. Визначити організаційно-педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

5. Експериментально перевірити модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Предмет дослідження – зміст, форми та методи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Методи дослідження. Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань, перевірки вихідних положень дослідження використано комплекс загальнонаукових методів:

– *теоретичних*: аналіз, синтез, класифікація, узагальнення наукових джерел з метою усвідомлення змісту, структури та основних складників формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; *метод моделювання* – з метою розроблення моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, формулювання висновків дослідження; *метод теоретичного обґрунтування* – з метою визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури; *історико-хронологічний метод* – з метою позиціонування представлення історичної ретроспективи дослідження теоретичних – та практичних аспектів формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на різних етапах професійного розвитку; *термінологічного аналізу* – з метою уточнення основних базових понять дослідження; *методу наукової ідентифікації* – з метою аналізу наукових джерел та забезпечення достовірності отриманих результатів;

– *емпіричних* – анкетування, опитування, тестування, експертного оцінювання, спостереження, педагогічного експерименту, контент-аналізу освітніх програм, кількісної та якісної обробки експериментальних даних з метою виявлення стану та динаміки розробленості проблеми в педагогічній теорії та практиці ;

– *методів математичної статистики* – з метою опрацювання отриманих експериментальних даних, обчислення статистичних показників, здійснення кількісної та якісної інтерпретації результатів дослідження щодо рівня сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що уперше:

– *науково обґрунтовано* теоретичні основи та структуру процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, до якої входить: *гносеологічна* складова (система знань, інформаційні зв'язки і потоки, які сприяють формуванню готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *праксеологічна* складова (організація пізнавальної діяльності з метою забезпечення ефективності процесу формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *особистісна* складова (здатності та якості особистості, які є підґрунтям у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

– *схарактеризовано* науково-теоретичну сутність, типологію, основні компоненти (мотиваційно-аксіологічний, когнітивно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний), критерії (мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, рефлексивний) та рівні (креативний (високий), функціональний (достатній), інтуїтивний – низький) сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури;

– *розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено* модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури, яка позиціонує: блок *цілепокладання* (включає мету, завдання дослідження; загальнонаукові підходи, принципи формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *організаційно-змістовий блок* (включає компоненти, етапи, функції, відповідні форми, методи (засоби) та технології формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти); *результативний блок* (включає критерії та рівні сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

– *визначено* організаційно-педагогічні умови формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти (прогнозованість освітнього процесу закладів вищої освіти щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу; професійний розвиток майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за індивідуальною освітньою траєкторією згідно професійних запитів та потенційних можливостей; формування сприятливого сучасного освітнього середовища на засадах впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти);

– *уточнено* сутність понять «мобільність», «професійна мобільність» в історичній ретроспективі; позиціоновано зміст понять «професійна мобільність керівників закладів загальної середньої освіти» та «готовність до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти» в авторській інтерпретації;

– *подальшого розвитку* набули шляхи удосконалення формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури засобами розроблення відповідних методичних рекомендацій.

Теоретичне значення. Наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані в дисертації відповідають вимогам до даного виду досліджень.

Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і методичних рекомендацій, сформульованих в дисертації, їх достовірність, забезпечені професійним вирішенням низки наукових завдань, що сприяло реалізації мети дослідження, та об'єктивністю методики дослідження на основі аналізу і узагальнення результатів проведеного педагогічного експерименту; органічним взаємозв'язком та взаємоузгодженістю розділів та підрозділів дисертаційного дослідження; використанням широкої джерельної бази за темою дисертації.

Практичне значення полягає у запровадженні в освітній процес закладів вищої освіти моделі формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; використанні діагностичного інструментарію для вимірювання рівнів сформованості готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; методичних рекомендацій щодо формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури»; спецкурсу «Основи професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти».

Матеріали дослідження можуть бути використані науковцями, дослідниками, викладачами для підготовки магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Управління навчальним закладом»; в системі післядипломної педагогічної освіти з метою удосконалення знань та практичних навичок щодо розвитку професійної мобільності керівників закладів освіти; в практичній діяльності керівників закладів освіти.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлено власні ідеї, розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача. У колективній монографії «Тенденції та проблеми управління закладами освіти: виклики XXI століття» за науковою редакцією М. Кириченка здобувачкою проаналізовано типологію професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти на ст. 272–281.

Апробація результатів дослідження.

Основні теоретичні, експериментальні і прикладні результати дослідження та узагальнені висновки обговорювались на засіданнях кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП «Університет менеджменту освіти», під час міжнародного стажування в Люблінському технічному університеті «Люблінська політехніка» (Lublin University of Technology) з 01.09.2020–15.10.2020 з проблеми «*Vocational mobility management of an organization manager*», були відображені у доповідях і повідомленнях на науково-практичних семінарах, конференціях різного рівня, зокрема:

– *міжнародних*: «Білінгвальна модель освіти як приклад інноваційного підходу до формування ключових компетентностей учня в Новій українській школі (м. Київ, 2017 р.); «Соціально – економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій (м. Київ – Суми, 2017 р.); «Positioning of the educational institution in the market of educational services by traditional and recent media sources» (м. Київ, 2018 р.); «Pedagogy in EU countries and Ukraine at the modern stage» (м. Бая-Маре, 2018 р.); «Парадигмальна модель керівника сфери освіти в контексті євроінтеграційних процесів» (м. Тернопіль, 2019 р.); «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (м. Запоріжжя, 2020 р.); «Школа синергії освіти і духовності: нові виклики, тренди і можливості» (м. Київ, 2020 р.);

– *всеукраїнських*: «Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України» (м. Київ, 2016 р.); «Трансформація підготовки менеджерів освіти до реалізації концепції «Нова українська школа» (м. Київ, 2016 р.); «Адаптивні системи управління в освіті» (м. Харків, 2018 р.); «Наукова парадигма формування та розвитку професійної компетентності керівників сучасних закладів освіти» (м. Київ – Вишгород, 2018 р.); «Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології» (м. Київ, 2018 р.); «Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту» (м. Бориспіль, 2019 р.); «Професійний розвиток фахівців в системі освіти дорослих: історія, теорія, технології» (м. Київ, 2019 р.); «Наука і молодь – 2019: пріоритетні напрями глобалізаційних змін» (м. Київ, 2019 р.); «Наука і молодь – 2020: пріоритетні напрями глобалізаційних змін» (м. Бориспіль, 2020 р.);

– *регіональних*: «Позиціонування закладу освіти на ринку освітніх послуг засобами традиційних та новітніх медіа» (м. Київ, 2016 р.); «Розвиток позитивного іміджу навчального закладу в умовах реформування шкільної освіти (м. Чернігів, 2016 р.); «Позиціонування закладу освіти на ринку освітніх послуг засобами традиційних та новітніх медіа» (м. Київ, 2017 р.); «Концепція НУШ в наукових дослідженнях молодих вчених» (м. Київ, 2019 р.).

Публікації. Основні положення та результати наукового дослідження відображено у 19 публікаціях, серед яких: 7 статей у наукових фахових виданнях України (з них 1 – електронне), 2 статті – у міжнародному виданні, 1 стаття в колективній монографії, 9 публікацій у збірниках наукових праць та матеріалів міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій

Список опублікованих праць за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Заєць Н. Ю. Професійна мобільність керівників загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема: зб. наук. праць

Керівник нової української школи: світоглядно-професійні орієнтири / за заг. ред. В. П. Андрущенко. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. С. 49–52.

2. Заєць Н. Ю. Готовність до професійної мобільності фахівців – відповідь на виклики часу. *Вісник Черкаського ун-ту. Серія: Педагогічні науки*. Черкаси: Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2017. Вип. 17/18. С. 60–68. <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/issue/view/208> (Фахове видання).

3. Заєць Н. Ю. Сучасні погляди на розвиток професійної мобільності керівників нової української школи. *Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2018. Вип. 150. С. 41–45. <https://visnyk.chnpu.edu.ua/visnik-n150-2/> (Фахове видання).

4. Заєць Н. Ю. До проблеми: формування готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців. *International scientific and practical conference «Pedagogy in EU countries and Ukraine at the modern stage»: Conference proceedings, December 21–22, 2018*. Baia Mare: Izdevnieciba “Baltija Publishing”. С. 52–55.

5. Заєць Н. Ю. Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти на засадах системного підходу. *Наука і молодь – 2019: пріоритетні напрями глобалізаційних змін: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 16 трав. 2019 р.* Київ: Навчально-науковий ін-т менедж. та психології ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2019. С.523–527. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>

6. Заєць Н. Ю. Професійна мобільність як детермінанта ефективної професійної діяльності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика: електронне наукове фахове вид.* Серія «Педагогіка». 2020. Вип. 9(17). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/issue/view/19> (Фахове видання).

7. Заєць Н. Ю. Роль SOFT SKILLS в формуванні професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 18. Т. 1. С. 168–173. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/18/part_1/37.pdf(Фахове видання).

8. Заєць Н. Ю. Нові вектори розвитку професійної мобільності керівника закладу загальної середньої освіти. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту: матеріали Всеукр. наук.-методологіч. семінару, м. Бориспіль, 17 жовт. 2019 р.* Київ-Бориспіль: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2019. С. 25–28. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>

9. Заєць Н. Ю. Особливості андрагогічного підходу в формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. *Наука і молодь – 2020: пріоритетні напрями глобалізаційних змін: зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих*

учених, 15 трав. 2020 р. м. Київ. Київ: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2020. С. 614–618. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>

10. Заєць Н. Ю. Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників Нової української школи на засадах компетентісного підходу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 71(2). С. 85–90. http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_2/17.pdf (Фахове видання).

11. Заєць Н. Взаємозв'язок ціннісних орієнтацій і професійної мобільності як аксіологічний ресурс модернізації університетської освіти. *Школа синергії освіти і духовності: нові виклики, тренди і можливості*: зб. тез Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., м. Київ, 23 жовт. 2020 р. Київ: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2020. С. 63–66. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp/mizhnarodnoji-naukovo-praktichnoji-onlajn-konferenciji-shkola-sinerghiji-osviti-i-dukhovnosti-novi-vikliki-trendi-i-mozhливosti>

12. Заєць Н. Ю. Типологія професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти. *Тенденції та проблеми управління закладами освіти: виклики XXI століття*: кол. монографія / за наук. ред. М. О. Кириченка. Київ: ДЗВО «Ун-т. менедж. освіти», 2021. С. 272–281.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

13. Заєць Н. Ю. Управлінська креативність як професійна компетенція майбутніх керівників закладів освіти. *Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29–30 трав. 2020 року. Запоріжжя : Класичний приват. ун-т, 2020. С. 96–100.

14. Заєць Н. Ю. Модель Девіда Колба як ефективний інструмент у формуванні готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту*: матеріали Всеукр. наук.-методологіч. семінару м. Бориспіль, 30 жовт. 2020 р. Київ – Бориспіль: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти». 2020. С. 55–57. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>.

15. Заєць Н. Структурно-функціональна модель формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти за умов магістратури. *Актуальні питання гуманітарних наук*: міжвузів. зб. наук. праць молодих учених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. 2020. Вип. 34. Т. 2. С. 259–264.

http://www.apfn-journal.in.ua/archive/34_2020/part_2/42.pdf (Фахове видання).

16. Заєць Н. Менторство як механізм формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістратури. *Norwegian Journal of development of the international Science*. 2021. № 66. С. 28–32. http://www.norwegian-journal.com/wp-content/uploads/2021/08/NJD_66.pdf (Міжнародна наукова публікація).

17. Заєць Н. Результати експериментального дослідження формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури. *Věda a perspektivy*. 2022. № 9(16). С. 134–145. <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/2501> (Міжнародна наукова публікація).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

18. Заєць Н. Ю. Особливості корпоративної культури дошкільного навчального закладу. *Ціннісні орієнтації в управлінні процесом підготовки фахівців педагогіки вищої школи*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; Кам'янець-Подільський наці. ун-т імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Видавець «ПП Зволейко Д. Г., 2016. С. 116–121.

19. Заєць Н. Ю. Вплив тайм-менеджменту керівника на розвиток позитивного іміджу загальноосвітнього навчального закладу. *Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2017. Вип. 142. С. 45–50. (Фахове видання).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел із 335 найменувань (із них 39 – іноземними мовами), 15 додатків. Загальний обсяг дисертації – 337 сторінок, з них 19 сторінок – анотації, 223 – основного тексту. Робота містить 10 таблиць та 21 рисунок.

Характеристика особистості здобувача. За час роботи над дисертаційним дослідженням Заєць Н.Ю. продемонструвала високий рівень теоретичної і дослідницької роботи, здатність самостійно ставити й вирішувати складні теоретико-методологічні проблеми та науково - теоретичні завдання, опрацювала значну джерельну базу з проблеми дослідження, продемонструвала володіння сучасними методами наукових досліджень.

Дисертаційне дослідження Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» є завершеною, цілісною науковою кваліфікаційною роботою, яка має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового

21	Предметна комісія (дисертатори)	85	1
30	Оцінювача (підзахисник)	82	10
17	Секретаря (підзахисник)	85	1

ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Рецензенти рекомендують: відповідно до п.15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. пропонується такий склад разової ради:

Голова ради:

Олійник Віктор Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) та член Президії Національної академії педагогічних наук України, радник ректора ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Рецензенти:

1. Приходькіна Наталія Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО»;
2. Рожнова Тетяна Євгеніївна, Кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО», директор ННІМП ДЗВО «УМО»

Офіційні опоненти:

1. Андрощук Ірина Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки праці та андрагогіки Педагогічного інституту Академії спеціальної педагогіки ім. Марії Гжегожевської у Варшаві

2. Кокарева Анжеліка Миколаївна - кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з наукової та міжнародної діяльності факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, професор кафедри педагогіки та психології професійної освіти

Національного авіаційного університету

У результаті попередньої експертизи дисертації Заєць Наталії Юхимівни і повноти публікацій основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Заєць Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Заєць Наталії Юхимівни відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти

ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. пп. 6,7,8, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022р.

3. Рекомендувати дисертацію Заець Наталії Юхимівни на тему «Формування готовності до професійної мобільності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах магістратури» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

4. Рекомендувати Вченій раді ДЗВО «УМО» затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Олійник Віктор Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) та член Президії Національної академії педагогічних наук України, радник ректора ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Рецензенти:

3. Приходькіна Наталія Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО»;
4. Рожнова Тетяна Євгеніївна, Кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО», директор ННІМП ДЗВО «УМО»

Офіційні опоненти:

1. Андрощук Ірина Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки праці та андрагогіки Педагогічного інституту Академії спеціальної педагогіки ім. Марії Гжегожевської у Варшаві

2. Кокарєва Анжеліка Миколаївна - кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з наукової та міжнародної діяльності факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, професор кафедри педагогіки та психології професійної освіти

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Заець Наталії Юхимівни:

«За» - 9

«Проти» - 0

«Утримались» - 0

Презентація Заець Наталії Юхимівни на 23 ст. додається

Директор ННІМП ДЗВО «УМО»

Кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки,
адміністрування і спеціальної освіти ННІМП
ДЗВО «УМО»

Рожнова Т.Є.

Головуюча на засіданні :

доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри педагогіки, адміністрування
і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО»

Сіданіч І.Л.

Секретар засідання:

методист кафедри педагогіки,
адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»

Юрченко О.П.

